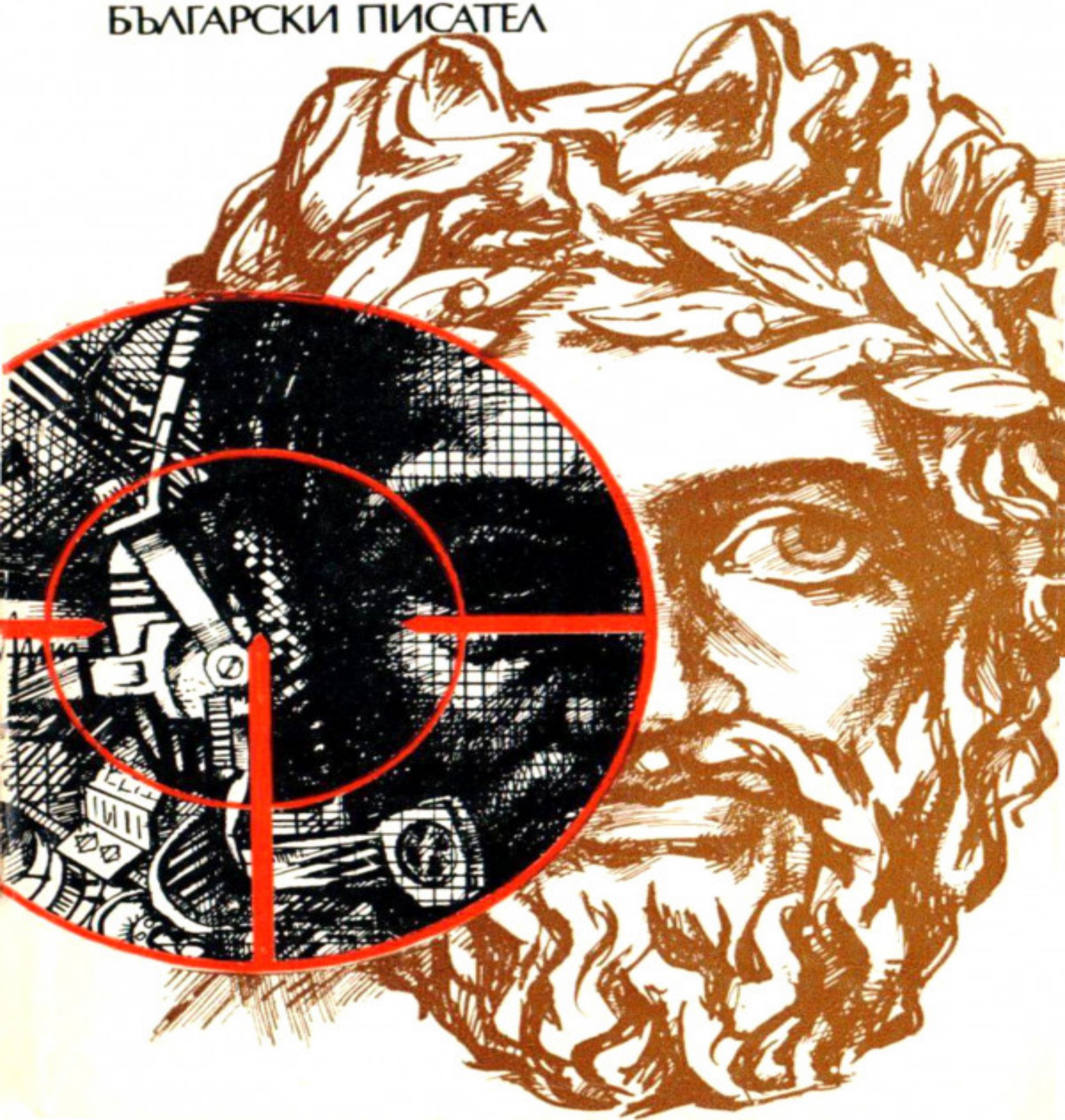

ДЕЛФИЙСКИЯТ ДОБРИ ЖОТЕВ ОРАКУЛ

БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ

ДОБРИ ЖОТЕВ ДЕЛФИЙСКИЯТ ОРАКУЛ

chitanka.info

ПРЕДВЕЧНИЯТ ХАОС

Аз, Хаосът, говоря ви:

*Земята е сълза
в окоето на вселената,
помръкнала от скръб,
от вековечна скръб,
за всички и за всичко,
родено върху нея.*

Не е ли истина?

*Земята е сълза,
изгряла във всемира
да носи радостта
на звездните сияния,
и тя самата радост,
да грее в радостта си.*

Не е ли истина?

*Земята е сълза —
като снаряд заседнала
в цевта на битието,
готово да простреля
самия жив живец
на гладните надежди.*

Не е ли истина?

*Земята е сълза
в гледеца на безкрая*

*засветила от воля,
от мегатонна воля
да го обходи цял,
до край да го познае.*

Не е ли истина?

*Земята е сълза,
като микроб проникнала
в кръвта на световите,
способна да отрови
и себе си, и тях
ведно със боговете.*

Не е ли истина?

*Поемай всички истини!
Поемай и живей!
И с радостта ми радвай се!
Защото аз отвеки,
донине и вовеки
съм бил и ще пребъда!*

Не е ли истина?

*Поемай всички истини!
Тъгувай със тъгата ми!
Защото всеки хаос
е пъклената мъка
по вечната хармония,
която вечно търси.*

Не е ли истина?

ФАЕТОН, КОЧИЯШЪТ НЕБЕСЕН

*Дойде часът да ви припомня
далечната легенда
за мене, Фаетон,
синът на смъртната Климена
и бога Феб.*

*Макар и вече да не мога
да сметна дните, откогато
пренесох се в подземната Аида,
все още оня страшен спомен
вледява ме.*

*... Не вярвах, че съм син на Феб,
та майка си попитах.
А тя погали ме,
отправи трескави очи
съм слънчевия диск
и те — два жертвеника живи, —
от блясъка му озарени,
припламваха пророчески:
„Кълна се в светлината свята
на тоз,
когото виждаш сам,
в кръвта ти святкат пламъци
от неговата кръв.
Иди при него, и ще чуеш
това, което майка ти
издума
и се закле!“*

Сърцето ми прескочи разума

и както става във легендите,
вървах до края на света
и стигнах татковия дом.
Поех край мощните колони,
отправили сияния
към небеса и земни ширини.
Разтваряха крила пред мен
врати от сплетени лъчи.
Преминах коридори —
прозирни като млечен път,
додето зърнах татко си
на своя звезден трон
и се стъписах поразен
от хубостта му.

Не, никога не бих могъл
да я опиша!
Човешкото ми слово,
попаднало под светлината ѝ,
ще заприлича на луна,
останала на небесата
при ясен ден.

Очи наведох, онемял
от бащиния блясък.
А той усмихна се и стана:
„Добре дошъл при мене,
мой сине, Фаетон!
Самата истина са думите
на майка ти Климена.
Но виждам във душата ти
неверие гнезди!
Затуй за сетно доказателство
заклевам се
в свещените води на Стикс,
каквото пожелаеш ти —
ще го изпълня!“

Не го дочаках да довърши
и викнах:
„Ти всеки ден
със колесницата си слънчева
преброждаш небесата.
Желая днеска върху нея
да бъда кочияша аз!“

Да бях поискал да изтръгне
сърцето си,
тъй нямаше
да се изплаши Феб.
Гласът му потрепера:
„Заклех се вече и е късно!
Но, сине!
Погледай само лудите коне
как гънат своя впряг!
Във жилите им
времето взривено е!
Погледай шеметния път,
пространствата разсякъл!

По него трябва да преминеш ти
в най-точен полет!
Защото само тъй
земя и всичко нейно
живот ще могат да получат.
А иначе...
Излитнеш ли високо,
небето ще подпалиш.
Ако се спуснеш ниско,
ще изгориш земята.

Не, не! Поискай всичко друго!
С кои ръце ще обуздаеш
небесните жребци?

Чуй, тази страшна колесница
удържам само аз.
Друг никой бог не е посмял
да вземе огнените поводи.
Дори самият Юпитер,
най-мощният от мощните,
едвам се справя с нея!“

Ако не искаш някого
да спреш —
възпирай го!
Наместо да срази душата ми
изплакания бащин страх,
безпаметно нетърпелив,
възседнах капрата...

Да, време е да си припомните
далечната легенда!
Отдавна сте разбрали —
не само аз, —
и вие сте деца на слънцето.
Хилядолетия пътувахте,
за да достигнете до него.
И стигнахте!
И също като мен
на капрата се качвате...

Ако не бях видял с очите си
запалените градове,
в които помня как със тленното
и камъка припламна,
уста не бих отворил.
Но моето мълчание
ще бъде смъртен грях!
Послушайте!
Ще ви предам съветите
на татко Феб, които той

към мен отпрати някога.
Дано не са напразни тоя път!
Помнете името на всеки кон!
Та щом в небето понесат
божествената колесница,
по име да ги назовавате.
Така всесилния им бяс
гласът ви
ще смирява.

Пирой, Еой, Етон, Флегон
се казват те.
Възвие ли Пирой
към полюса,
извикайте: „Пирой!“
На юг ли тръгнете: „Еой!“
Усетите ли, че се вдигате,
възпирайте Етон.
Заслиза ли
надолу колесницата,
Флегон задържайте!

Нещастен аз!
Забравих имената им,
макар че татко Феб,
преди да тръгна, ми ги каза.
И тъкмо на зенита
жребците подлудяха
и слънчевата колесница
затътна по небето
като подгонена от харпии.
Възви встрани,
изхвърли се нагоре,
а после слезе под луната
и почна страшното!

Видях, обнажени от огън,

Олимп, Родона, Ганг, Ефрат.
Видях, как бялата глава
на Алпите
обезснежена задимя.
Как начаса
завряха трите океана
и рибите, сварени в тях,
се люшнаха отгоре
и от коремите им побеля
безмерната повърхност.

Макар да бях във висина,
дочух гласа на Гея —
великата кърмилница,
напукана от огъня
до двата полюса,
как моли се на Юпитер
да я спаси.

И Юпитер яви се.
За миг като в кошмарен сън
съзрях могъщия му образ
и мълнията, със която
разчупи колесницата
и мен погуби.

Погинах аз.
Легендата остана.
Но тя не е легенда вече.
И аз ви виждам върху капрата.
Конете виждам.
И мегатонната
вихрушка на ядрата,
стаена в ставите им тъмни.
И лудото ви нетърпение,
съвсем на моето подобно...

*Мразì ме страх, деца на слънцето!
Научени ли са ръцете
и умът ви
да управляват колесницата,
с която Юпитер
едвам се справяше?
Или сте като мен поели
ведно
със поводите гибелта си?*

*Да можех само, бих ви спрял!
Не мога!
Затуй повтарям:
Помнете името на всеки кон!
И никакъв камшик!
Юздите дръжте здраво!
И имената им не викайте
ни с яд,
ни с гняв,
ни с отчаяние!
Гласът ви да е светла мъдрост
и доброта,
което е едно и също!*

*Как искам да ви вярвам!
На добър път, деца на слънцето!
На Добър път!*

АХИЛ, НЕПОБЕДИМИЯТ

Върнете времето!

*Единствено така ще може
това, което беше,
да се стопи, като че никога
не е било:
Убитите
да дишат неубивани,
а сринатият град,
красив и никога несриван,
да вдига бойници приоблачни,
достоеен като истина.*

Върнете времето!

*И с него Диомед, Аяксите,
Патрокъл, Одисей
и бронзовата рат,
настръхнала за бой
със Троя.
И мене с тях върнете!
Ахил жадува за това!
Ахил!*

*Единствено така ще мога
да вдигна ръст
пред разгневените лица
на своите
и да им кажа
неказаното някога:*

„Велики Агамемноне,
царю на златната Микена!
И ти,
владетелю на Спарта!
Аяксе мой, по сила равен с мене!
Защо обухме посребрени калци
и щитове облактихме?

Чутовна слава ли ни блазни?
Но слава ли е меч да вадиш,
когато меч
срещу ти не повдигат?
На шир и дълж
с подобна слава
гордее се светът
за негов вековечен срам
и моя мъка!

Устата не —
сърцето ми говори!
Свалете дългометни копия
и мечове разпасвайте!
А корабите бойни —
да греят те
във слънчевите пристани!
И победилото Добро
да легне кротко за отмора
във сгънатите им платна
и там да засънува
най-светлия си сън!

Неправи сме! Това е всичко!
... Послушайте Ахила!
Години ще се брани Троя.
Години дълги.
Накрай
ще я превземем с подлост.

Така
по висша справедливост
ще увенчае Мерзостта
победното ви поражение!

Патрокле,
най-скъп приятел мой,
ще бъдеш ти убит.
Аяксе, твоята съдба
ще бъде много по-ужасна —
ще бъдеш мъртъв приживе,
загубил своя разум.
Царю Микенски,
когато се завърнеш във Микена,
ще бъдеш умъртвен,
предателски,
във своя дом
от своята жена...

Приятели прославени,
пред изпитание стои
чудесната ви слава.
Спасете я!
И моята спасете!
Защото аз, Ахил,
когото още отсега
наричат непобедимия,
ще бъда между всички ви
наказан най-жестоко
с поражения.

Като в тревожен сън ги виждам:
Могъщия и храбър син
на Аксиѝ
ще насека със меча си и
хвърля във река Скамандър,
и без това

препълнена със трупове.
Но разпиления му труп,
преди водите да го глътнат,
ще се възправи като жив
и ще ми каже мълчаливо
какво е храброст
и какво — падение!

Младежът Лакаон —
дете Приамово —
ще пробода със копие.
Но неговият сетен стон
ще прокънти
в душата ми
и ще кънти така до века,
като победен възглас
на победилата
невинност!

И знайни и незнайни
ще пращам в царството подземно
на Зевсовия мрачен брат,
додето там
и аз отида
и проумея всичко...
Неизброими поражения!

От бледните води
на Лета,
които заличават паметта,
ще пия жадно
и няма пак
да ги забравя!

А най-голямото от тях,
а най-безумното —
победата над Хектор —

ще ми тежи
по-страшно и от Тартара,
където
и въздуха във гърлото
е бreme!
Пред погледа ми нескончаемо
ще се явява той —
защитникът величествен
на Троя,
с очи — два лъча мисъл,
с лице — небесна смесица
от мъжество
и от любов!

Войници на Елада,
върнете се!
И благословете Хектор —
недосегаемия бог,
наместо на Олимп,
родил се между хората,
за да докаже, че победата
е винаги
на правия, дори и победен!

... Ахил! Непобедимият!
Една измислица, в която
Елада ще повярва.
и Троя също.
И аз самият ще повярвам
и подлуден от нея,
след бойната си колесница
ще влача настървено
трупа на Хектор
за ужас на Приам,
на майка му Хекуба,
на Анромаха и троянци...

*Проклети ще сте вие —
победоносци победени!
А аз най-много!
макар че в светъл миг
със тежък крак ще стъпя
върху гнева си
и тялото на Хектор
ще върна просълзен
на стария баща —
да бъде то погребано
от своите!*

*Единствена победа моя,
затрупана
от толкоз поражения!
С кои ръце ще я извадя?
Кому ще я показвам?
Ирония на вековете
ще бъде тя!
И много смешен вик
за милост!“*

Върнете времето!

ЕЛЕНА, ЦАРИЦАТА НА СПАРТА

*Не зная грозно дело,
нетръгвало на бой
под знамето на Красотата.*

*С какво да ѝ помогна,
когато аз самата
под тая синя вис родих се
да бъда неин образ.
И бях.
И в мое име тръгнаха...*

*И досега ония викове
влудяват ме:
„Мъже на храбрата Елада,
на бой зове Елена!
На бой!
На бой за красотата!“*

*Лъжа!
Пред нея чак Апата —
богиня на измамата —
от срам глава наведе.*

*Да, аз ли сложих бронзов меч
в ръцете им
и разгневена вдигнах
заспалите платна
на корабите бързи?*

*Не знаеше ли Менелай,
и Агамемнон, и Ахил,*

и Нестор старият, и другите,
че аз побегнах от студа
на царската корона,
обгърнала косите ми
в мъртвешки обръч,
че любовта ми победи,
та трябваше да побеждават
победата на любовта?

Не, всичко, всичко знаеха! —
Заграбеният свински бут
им беше по-любим
от хубостта ми!
Но кой измежду тях можеше
да сложи длан върху сърцето си
и да признае:
„Елена ни е само знаме,
а ние тръгваме на сеч
за плячка!“

И почна грозното:
Като във пасть на анаконда
попадна Илион.
От крясъци, от тътен тъп
на меч, ударил в кокал,
и боговете оглушаха.
Под титаническото рамо
на лютия Аякс
вратите охкаха,
огънати навътре.
А блясъка сребристо-слънчев
на Менелаевия щит
помръкна от кръвта —
разплискана върху му.

Едва ли някой някога
оплаквал е така горчиво

*и себе си,
и прелестния град,
гнездо и скръбна гробница
на любовта ми,
и родните ахейци,
достойни за оплакване,
и тоя божии свят, създаден
за друга участ!*

*Злочеста Красота!
Във неизбродното потъват
и богове, и мироздания.
А тя,
все още ли е жива?
И мрачния ѝ жребий
да е слуга на грозотата,
не се ли е смилил
над нея?*

*Защото все ми се причува
победен звук
от бързите копита
на бялото ѝ войнство!
Защото чувам как кръвта ми
готова е да се взриви
в победния ѝ вик!*

*Могъщи Зевсе,
егидоносецо,
нали не се самоизмамвам?*

ТЕЗЕЙ, ПОБЕДИТЕЛЯТ НА МИНОТАВЪР

*Бог Кронос —
сам време във времето —
поглъща вселените.*

*Небеса вездесъщи,
кажете ми вие,
кога е потеглил
От моята Атика
печалният кораб
със седем девойки
и седем момци,
да бъдем предадени
на царя на Крит,
та той да ни хвърли
на подземния звяр
Минотавър.*

*Не цар беше Минос,
а смърт върху трон! —
Без дума да каже —
със пръст отброи
нещастните жертви
и мене сред тях.*

*А после...
Проклет Лабиринт!
В началото още
засмука ни той
и ние, залутани
един друг
се загубихме.*

*И не сетих кога,
останал самичък
сред сумрака,
изпод хитона си бял
измъкнах широкия меч
и кълбото, което
от татко си Минос
Ариадна
подаде ми скришом,
та щом победея
Минотавър,
да мога
по тънкия път
на края
назад да се върна.*

*Бог Кронос —
сам време във времето —
поглъща вселените.
Животът
е негово мигване.*

*С какво да пресметна
животите, смъртите,
откакто се лутам
изтерзан в Лабиринта?
Колко стъпки пристъпих
през здрачени незначности,
за да чувам ехата
на своите мисли
и да стигам учуден
дотома,
до където съм стигал.*

*Откога през ръката ми
се изниза края*

от кълбото, което
Ариадна ми даде.
(Ариадна!
Афродито приоблачна,
потънал във времето,
забравям чертите ѝ!)

А пред мен, а зад мен
все придебват нечуто
нозе.
И подишват на разкрач
притаени гърла.
И напразно от стискане
моя меч
се вдълба във дланта ми
и от вглеждане пламъци
очите ми станаха.

Богове и човеци,
защо си измислихте,
че аз
съм убил Минотавър?
Защо си измислихте?

Минотавър е жив!
Тук и там — в Лабиринта.
От Живота по-стар.
От смъртта по-безсмъртен.
Безконечност изтече,
без да могат
очите ми
да го зърнат ни миг.
Само стъпки и кости
от невинно погинали...

Минотавър е жив!
Все едно.

*И страхът ми дори
по-безстрашен ме прави.
Тезей е един!
Ще сразя Минотавър.*

*Но кажете ми как
да го видя,
за да влезем в двубой?
Какъвто да е,
със бича глава
или драконска,
ще грохне в нозете ми.
Тезей е един!
И с Херкулес, трябва ли,
меч ще кръстосам!
Но не Минотавър!
Не Минотавър! —
Лабиринта е страшен!
Лабиринта ме мами
и не зная къде е
нито изток,
ни запад.
Лабиринта завързва
минотавърски възли.
В грозен сумрак се вие
под земи и води.
Вгражда в гибелна мрежа
чак призвездните бездни.
През душите ни гъне се
и във тях може би,
увива и сплита
най-коварния възел...*

*Богове и човеци!
Не, не Минотавър!
Лабиринта е страшен!
Проумейте го!*

*Помогнете ми!
Ако наистина тук,
върху тая земя,
човешката мисъл
и воля
не за присмех се раждат,
а за подвизи!*

АРИСТОФАН

*Не зная моята вина,
но страшното ми наказание
Тантал не е заслужил.*

*Като в просъница на луд
върхлита тоя нагъл Смях
върху ми,
върти ме в своите въртопи
безмилостни.
Разнищва ме
сред нощите на царството
подземно.*

*От него никога и никъде
не мога да избягам.
Във нищото да се потуля,
и там ще ме намери —
и изранения ми слух
ще реже със трион
от змийски зъби.
Мой бедничък Аристофан!
А спомняш ли си
как започна всичко?*

*Тогавя беше жив и волен.
На дъното на океан
от лунна светлина,
амфитеатърът,
препълнен с посетители,
очакваше актьорите.
Очакваше и ти*

и скритичко поглеждаше
към жертвите
на твоята комедия.
(Най-първата от първите.)

Зловонни жертви бяха те,
стаили под човешки образ,
кой алчността,
кой наглото лицеприятелство,
кой жаждата за власт...

И ето, влязоха актьорите.
Комичните им маски
и дългите фунии,
насочени към сбраните,
изглеждаха като от други свят
в полупрозрачните талази
на лунното сияние.

Лек звън. Комедията почна.
И с нея твоят ужас:
амфитеатърът разсмя се,
но оглушиха го
с доволния си смях
осмиваните жертви!...

Богиньо Мелпомена,
Защо се смееха осмяните?
Защо се смееха?!

Нима човешкото ни зрение
наоколо си вижда само,
а в нас не може?
Нима и аз самият
не виждах нищо, нищичко
и тръгнах сляп
срещу слепци?

Не знам! И знам добре едно —
сражавах се докрай.
Макар че този Смях,
в поредните комедии,
изригваше все по-могъщ,
все по-могъщ...
Във вихър се превръщаше.
Додето вихърът
усука клуп
и стегна гърлото ми в него.
А после в Тартара
подгони ме.

Жестоки Хадес!
Открий една пролука
във прежестокото си царство,
да сложа там ухо
и чуя,
все още ли сред живите
се носи на осмяните
Смехът!

Или е вече спомен той
полуизтрит във паметта
на вчовеченото
човечество.
Ако е тъй, тогаз ще знам,
че моята
безпаметна любов към хората
победа е дочакала!

И мъките неизразими
на бедния Аристофан
ще станат нищо.

ЯЗОН, ГОСПОДАРТ НА ЗЛАТНОТО РУНО

На Р. Ралин

*... А само как тръгнахме някога!
И шумни! И весели!
Град Йолк
ни изпрати със почести,
с каквито изпращат царе.
И иначе как —
аргонавският поход събра
несломявани в битки юнаци
от цяла Елада.*

*Сам Херкулес беше сред нас,
наметнат със лъвската кожа.
До него —
синът на Егея, Тезей,
красив
като сън на девица.
На кораба стъпи усмихнат
Орфей от Родоп
със своята лира,
по-силна от меча на Херкулес.
Дойдоха Калаит и Зет,
синовете крилати
на студения вятър Борей.
И още колцина юнаци!
И още колцина!*

Как можехме ние тогава
да знаем,
че в пътя до древна Колхида
и златното руно
са нужни не само победи
над вражи войски
и чудовища?...

Не, нищо не знаехме! Нищо!
И сбрани на Арго, избрахме
за вожд
богоравния Херкулес.
А той,
от тщеславие някакво,
отказа и мене посочи.
Очаквал е втора покана!
Но завист към него таяха
мнозина юнаци,
та с тънка усмивка приеха
да бъда водителят аз!

Аполоне,
ти, който предрече успех,
защо не ни каза тогава,
че още
нетръгнали в похода,
търпим поражение?
Даже знак не подаде!
Защо?

И ние, доволни от себе си,
със закачки и смях
за кормчия поставихме Титий.
Линкей,
който виждаше всичко,
дори под земя и вода,

застана отпред.
И след многошумната радост
безсмъртният Арго,
затрупан в цветя
и лаврови клони,
откъсна се бавно от кея
и тръгна на път,
устремен като светъл копнеж.

Закрилнице Херо!
Така ни обичаше ти!
Със твоята помощ успяхме
да надвием
и нощните бури,
и летящите харпии,
и страстта
към жените от Лемнос.

А как позволи да оставя
в безлюдните дебри на Мизия
могъщия Херкулес?
Не си ли припомняш?
Там слязохме всички за отдих.
Той влезе в гората
да дири ела —
веслото му беше се счупило.
До днеска ме стряскат
жестоките думи, които
отправи към мен Теламон:
„Ти, Язоне, потегли без Херкулес,
във тъмното уж невидял,
че го няма сред нас,
защото
се плашиш от него,
за своята слава се плашиш!“

Беше прав!

И защо
не изтръгнах езика си,
преди да отвърна на правия:
„Грешиш, Теламоне,
бог Главк току-що извести ми,
че напусна ни Херкулес
по Зевсова воля!“

Лукавство, което роди
сто лукавства!
И в техните мъртви тресавища
нагазиха всички победи
над злите титани
на остров Казик,
над Амик —
господар на Витиния.
Дори симплегадската слава
погълнаха те.

Симплегадски скали!
По-живи от живи ги виждам —
една срещу друга възправени,
и вденати в облаци,
раззейват неистово челюсти
и удрят се с грохот.
А морето клокочи край тях
и изстрелва вълни,
и увива въртопи между им.

Страх полази в гърлата ни чак!
Но на никого мисъл не мина
да тръгнем обратно.
Като ястреб
пред полет светкавичен,
кормчията Титий приведе се,
впи поглед в скалите настръхнали,
а дългите пръсти

във кормилото впи.
Във ръцете ни яки веслата
извиха лопати —
готови за мах.

И когато скалите отново
заразтваряха паст,
Арго совна снага между тях.
Но попадна във пъкъла.
Задържа го въртоп
и засмука
надолу
към бездната.
А скалите една накъм друга
поеха обратно.

Страшен миг!
И тогава Орфей от Родопа
застана сред нас
и вгледан в безумството морско,
задърпа чудесните струни
на своята лира.
Душите ни, свити от ужас,
се разтвориха, в миг
осенени от вечност.
Само бог Аполон би могъл
да изтръгне
подобно съзвучие.

И случи се чудото!
Талазите — кучета бясни,
сякаш
от длан на вълшебник погалени,
прибраха езици
и легнаха ничком.
Симплегадските страшни скали
замряха

с разтворени челюсти —
неподвижни навеки,
И Арго, понесен от звуците,
премина оттатък.

По-хубаво щеше да бъде
да бяха ни смлели скалите
и смесили с водните пръски,
наместо в най-светлия миг
Юнакът Идас
да отвори уста
и да викне пред всички:
„Мъже аргонавти,
не чудната лира Орфеева —
спаси ни
богиня Палада.
Видях я с очите си как
повелì на вълните да спрат
и как
със ръцете си силни
задържа Симплегадите!“

Кой може човешкия мозък
да преброди и каже: „Дотук!“,
та и аз да проникна и зная
защо го направи Идас?

Но Орфей
вдигна меч срещу него.
Калаид и Зет — синовете
на студения вятър Борей
и другари Орфееви —
се втурнаха в боя.
Теламон
взе страна на Идас.
И колцина юнаци,
обзети от лудост, наскочаха.

Тогава Анкей,
дето врязваше поглед
под земя и вода —
във душите им мигом
надзърнал,
сведе мрачно чело
и се хвърли в морето.
А Калаид и Зет,
разгневени,
на крилата си взеха Орфей
и напуснаха Арго.

Злощастният Арго!
Когато великият Арг
го е готвел за похода,
а Атина вбила е в него
парче
от свещения дъб,
за да бъде безсмъртен,
дали е видял участието му?

Натам все беди ни пресрещаха.
Безчет плитчини
и подводни скали
се препречиха в пътя ни.
А нямахме вече
Анкей,
за да вижда къде са скалите.
Нито Херкулес
със длан да ги чупи.
Ни Калаид и Зет
да ни вдигат
с крилата си мощни,
щом в плитко заседнем...

Човешки позор,

как сплотяваш ти своите жертви!
Отбихме на някакъв остров.
Попаднахме там на Медея —
дете на овчари.
Проклетата да бъде!
Към хитрост подстори ни тя.

... Та колко ли хитрост е нужна,
наместо
да стигнеш далечна Колхида,
да кажеш,
че си я достигнал!
Че в битка
с най-страшния дракон
извоювал си златното руно,
че руното взел е бог Главк
да го пази... Та цяла Елада
да бъде щастлива.

Не, не мога!
Простете ми, живи и мъртви!
Напусто мълчах —
лъжа, преживяла и вечност,
лъжа ще си бъде
и истина няма да стане.

Олимпийци призвездни!
Преминахме ние през сприи,
през смърти.
Симплегадските страшни скали
преминахме даже.
Едно не можахме, едно —
да преминем
през себе си!

Несметни са дните и нощите,
откакто

ни срещнаха с вик
на родния бряг във Тесалия,
във родния Йолк,
без никой да сети,
че с измама
се върнахме,
че Арго след нашето слизане,
отплава самичък
със клюмнали скръбно весла!

Безсмъртният Арго!
Къде ли платната му бели
припърхват на вятъра
и стрелната бяла пътека
догоня го?
Къде ли пресрещат носа му
вълни тежкосини
и рязнати бягат встрани,
за да станат крила
на летежа му?

Да можех да зърна за миг
дали върху него
и днес
аргонавти пътуват.
И могат ли те този път
и могат ли те
да преминат през себе си!

МОЙСЕЙ, ЗАКОНОДАТЕЛЯТ

*Колко вечности още ти трябват,
Хомо Сапиенс?
Колко вечности още?*

*За да можеш докрай да усетиш
и убиеш незнайното
Нещо,
от което във теб се превръща
най-мисловният миг
във безсмислие,
най-човешкият жест в безчовечност,
най-победният вик
в поражение.*

*Виж, от чакане времето всече
през чертите ми бръчка
до бръчка,
вдън очите ми сянка до сянка,
под гърдите ми
болка до болка!*

Колко вечности още да чакам?

*Ти се смееш под огнено знаме
и ми сочиш
великия ден,
и ми казваш, че близък е той.
А ръката ти, с мах
баладичен,
през ждрелата на дръзка история
път разсича,*

в далечното врязан.
Път, по който до днес не е минал
ни пророк, ни светия,
ни дявол.

Ти Мойсея разбирай с душа!
Щом си скръб,
той сълза е в окоето ти.
Щом си гняв, той юмрук е в юмрука ти.
Щом си вярa,
той лъч е в мечтите ти.

Но погледай, на твоето знаме,
обжежени от битките,
парят
стародавни... и нови скрижали.
Тук, в сърцето си —
скиния жива,
съм ги скътал за тебе
като твое
най-силно оръжие.
Понеси ги в големия бой:

Не кради!

Не кълни се в каквото не вярваш,
ни във клетви неистински
вярвай!
Не мисли с главата на другото,
ни със своята
искай да мислят!
Не бъди господар на слуги,
ни слуга сам да бъдеш
допускай!
Не продавай на търг съвестта си,
ни купувай,
когато продават!

*Не забравяй завета на смелите,
ни край теб да забравят
оставяй!*

Не лъжи!

*Не укривай горчивите истини,
ни затваряй очи
да ги скриват!
Не запушвай устата на ближния,
ни на него това
позволявай!*

*Не осъждай преди да разбираш,
ни оставяй
така да те съдят!
Не насилвай, добил ли си сила,
ни насилие чуждо
понасяй!
Не загубвай от поглед голямото,
ни когато го губят,
прощавай!...*

Не убивай!

*И ще рухне неznайното Нещо.
И ще стигнеш
великия ден.
И ще пее поета в очите ти,
Хомо Сапиенс!*

ИСУС

*В здрачения храм: богомолци,
полюшнати свеци,
мистични разпятия...*

*Помилуй ме, време! —
Забравил съм тежкия празник
на мойто разпятие.
Забравил съм тънкия дъх
на тамян,
на восък, на мокър босилек...
Но моите мъки,
тях, как да забравя?
И ето, пред мен оживява
жестоко видение:*

*На връх на Голгота аз страдам.
През ръцете ми —
гвоздеи черни,
на главата ми — трънен венец
и струйчици кръв
под венеца.*

*Под кръста гъмжат фарисеите.
Кайяфа
доволен усмихва се.
Безумни тълпи се надвикват:
„Ликувай, царю на Юдея!“*

*На кръста аз вдигам глава
и моля с очи,
и моля с уста,*

*и моля с душа:
„О, господи-боже, прости им —
те не знаят що правят!“*

*Исусе,
ти оня на кръста!
След толкова време те питам
пак аз,
Исус,
но вече възкръснал от мъртвите.*

*Дали враговете на твоето
знаене,
когато забиваха
острия гвоздей
в средата на твоята длан,
когато изправяха
тежкия кръст,
що правят не знаеха?*

*Очите ти търсят очите ми
и тяхната кротост
отвърща:
„В окови да бях ги вковал,
Те щяха да питат —
защо ни вкова?
На кръста да бях ги разпънал,
те щяха да викат —
защо ни разпъна?“*

*И аз победих
безокото тяхно незнаене,
чрез моята знаеща прошка,
чрез моята знаеща смърт
победих!“*

Щастлив мъченико!

Но същите тия, които
не знаят що правят,
знаеха кръст да направят,
на кръст да разпъват.
И не фарисея Каяфа, а тебе!
Твоето знаене
знаеха те да разпъват!

Мълчиш. Леденее челото ти.
Очите ти гаснат.
А на твоето кротко лице
живее трагичната вяра,
че ти победи,
че Умът победи Глупостта.

Победителю!
Две хиляди дълги години
Глупостта
не разбра,
че Умът я срази.
Стократно го хвърли на клада
задето е Ум.
Стократно Умът ѝ извика:
„О, глупост свещена!“

Но винаги върна на себе си,
никога тя не сгреши,
от глупост
да хвърли в бучащия огън
наместо Ян Хус —
Игнаци Лойола.
Не, никога тя не сгреши!

Дали за това, че не знае що прави,
Глупостта издържа чак до днес
борба многолетна с Ума?

Дали за това?
Исусе!
Ти оня на кръста!
Кажу!

Мълчиш. Пребелява челото ти.
Главата ти клюмва.
Плътта ти умира.
И само под кръста прегънатата
проплаква Мария.
А мрак безпределен поглъща
и нея,
и теб,
и Голгота.

О, вярващи в древния господ,
събрани в здрачения храм.
И вие, заети със своите мисли,
приели едничкия господ
Ума.
Кажете!
Познахте ли вече до дъно
най-тъмния ум,
най-престъпния ум —
ума на Глупостта?

И вдадени в дръзки дела,
разбрахте ли ясно,
че той
от началото земно готов е
да вбие
в дланта на човешката воля
най-черния гвоздей,
да стегне
челото на будната мисъл
в най-острия трънен венец
и вдигне на връх Чомолунгма

*най-страшното свое разпятие
върху най-страшния
кръст!*

ЛУЦИФЕР

На проф. Любомир Тенев

*Не го търсете вдън земя —
в очите ми е пъкъла!*

*Очи! Очи — проклятие!
Да бяха ме пожалили!
А то —
и ден и нощ,
и нощ и ден,
безсънните зеници
изстрелват яростта
на зорката си мъка
и целят същината
на всичко покрай мен
и в мен!*

Безумие!

*Наместо светла същина,
понесла на душата си
вселената,
съзвучно откровена,
измамности не мамят,
че горе облака
е само облак,
че там — листото е листо.*

Напразно!

*Очите ми са рентгени —
и виждам аз
как всяка яка твърд
е кухня,
бездънна като Нищото.
Как всичко по света
не е това, което е,
а друго.
И другото пак друго.
И рой измами, свити зад
измамите,
бесуват в коренища
от безначални скритости.
И вплели ме
в хорото си неистово,
горят очите ми,
прогарят сетивата...*

Мой страшен пъкъл!

*Не ви е близвал никога
на лудата му жар
жежащия език.
Искра от него само
да прекоси душите ви,
от грозния ви вик
ще потрепери
дори зачатъка
във майчиното лоно.*

Завиждам ви!

*Защото все успявате
да се залисвате с дела*

без смут, че те
отвеждат ви доникъде.
Защото все намирате
да се тешите с радости,
макар че те
са стръв
по пътя към смъртта ви.

Щастливци от нещастие!

Очите са ви дадени,
за да не можете
или не смееете
да виждате със тях
нощта на слепотата си.
Благодарете за това
на своя бог Саваот!
Благодарете му!

Сам той успя да замижси
пред неизбродното,
за да приема, че светът
съзвучно откровен е,
че в него облака
е само облак
и лист листото.
И тъй самоизмамил се —
и вас да мами!

Коварен бог!

Изгони ме от своя рай,
задето бил съм пожелал
да вникна в тайната,
която той
владееел,
и със която сътворил

за шест дни битието.

Да, има тайна!

И тя е в туй, че бог Саваот,
откакто е
до днешен ден,
не е владеел тайната
да сътвори
една дъждовна капка,
та камо ли вселена...
Изгони ме от рая си,
задето моите очи
накрай видяха и това.

Безбрежен божий страх,
на него равен няма!

За да спаси
от моята насмешка
и себе си,
и мястото
на светворец велик,
изсипа върху мен
ненавистта си божия —
злосторник ме нарече.

И вие му повярвахте.
Намразихте злосторника.
Мразете го!
Това ще ви предпазва
от ужаса на пъкъла,
във който цял горя!
И ще горя!...

Затворничество свято —
да искаш да надникнеш

през мрака на измамните,
бъди благословено!
А зло, дори да искам,
то пак не бих могъл
със нищо да извърша.
Че злото е извършено.
Отколе е
извършено!
Преди да сме били
и аз, и бог Саваот.

Но кой го е извършил?
Защо го е извършил?

Очите ми всевиждащи
до днес не са проникнали
през тъмното
на тъмната Незнайност.
Не са!

Незнайност непрогледна!

Да можех да надзърна
във нейното начало,
па ако ще с отровен дъх
да ме убие тя
в мига,
във който ще позная
родилото ѝ грозно
и гения ѝ, зажаднял
за вечна гавра!

Не го търсете вдън земя —
в очите ми е пъкъла!

Очи! Очи — проклятие!
Поне за ден,

поне за час,
да бяха ослепели те,
та тъй и аз да се спася
в самоизмамата.

Посегна ли, с един замах
ще ги изтръгна!
Безсмислие — във мен,
око е всяка пора,
око е всяка фибра,
очи съм целият...

Жестока орис!

Човеци, покажете ми
една едничка истина,
която да е истинска,
и аз
ще вкопча в нея пръстите
на жадната надежда,
за да изтръгна пъкъла
от себе си!

... А може тъкмо в огъня
на моето страдание
да е
незърнатата същина?
И в нея да е краят
на всичките измами?
И в нея да живее
вселената
съзвучно откровена,
в която облака
е само облак
и лист — листото?

Да, инак пъкъла ми

*До днес да е угаснал!
На око е така... тогаз
във глъбината
на всички мои глъбини
живее истинният бог!*

Горко му!

ИМПЕРАТОР НЕРОН

*Славете камшика
на безумната мълния!*

*Самият бог Юпитер,
горделивецът,
подаде ми късче
от него.
Благославям го!
(Не бога, а късчето
божи камшик.)*

*Благославям го!
Още с първия мах
и моята гордост
нероновска,
премина в мистичния гърч
на злъчните чупки,
изплющя
над човешките воли,
взриви се
в оглушителни гърмове...
О, жад императорска,
да можеш каквото поискаш!*

*А какво ли не можех?
Пред мойто величие
сам Цезар би склопил очи
ослепен!
Един Цицерон,
застанал
след мен да говори,*

ще пелтечи
на римския форум!
А оня,
Орфей, легендарният,
не зная дали би успял
да настрои
небесните струни
на мойта китара!

Да, аз, император Нерон,
каквото поисках —
можях!
И живях,
най-велик
между всички велики!

Възславете ме!
И окайте ме също!
Защото едно не успях!
Едно — да убия
човешкия Присмех!
Този Присмех!
Той пресъхваше тук,
за да бликне оттатък
от нехайно
подхвърлена дума,
от песничка весела,
от изкусно
прикрита гримаса.
Той мъждееше, прикрит
зад възславата светла,
зад сълзата,
зад поклона
на роба и знатния...

Всесилният Присмех!
Какво ли не правех

да го стъпча в краката си?
Небесата подпънах
с разпятия.
Но в ръцете, разперени
сякаш от кикот,
дочувах го пак!

Запалих заспалия Рим,
а аз
на китара засвирих.
Като вълчи муцуни
към небето
се вдигнаха пушеци
и езици червени
изплезиха.
Но потулен във вятъра,
той пристигна и двамата
обгърнаха лудите пламъци
и заедно с тях
залюшнаха бясно хоро.
И целият Рим
се закиска!

Разрязах със меча си
живото майчина лоно
и потърсих
проклетия Присмех,
да не би да е скрит,
там, дето поникнал съм.
А той ме погледна
едвам доловим
от безмълвния ъгъл
на мъртвите
майчини устни!

Да, аз, император Нерон,
най-велик

между всички велики,
на великите казвам:
„Ще поставя
по-горе от мене
единствено този,
който успее
да убие безсмъртния
Присмех!“

Дерзайте, велики!
И помнете:
не помага камшикът
на безумната мълния —
изчадие слънчево!

ДЕЛФИЙСКИЯТ ОРАКУЛ

*Послушайте ме, смъртни,
където и да сте
във времето!*

*Не гледайте напред
с гледци невиждащи,
нито зад себе си
с посърнали зеници! —
Не съществува бъдеще.
Ни минало.
Безмерно настояще
се движи и провихря
живота и смъртта ви.*

*То — всеки миг
е бъдеще.
То — всеки миг
е минало.*

*Затуй в минутите
на новите години
напразни са стаканите,
прелели
от шумящо вино
и светлите наздравици
за ДРУГО
бъдно.
Наздравиците стихват.
Стаканите
глупеят пресушени.
А ДРУГОТО...*

Боли ме участта ви:
да дърпате напред,
а ДРУГОТО
да ви засреща,
каквото
е БИЛО.
Да гледате назад
със скръб,
а скръбното БИЛО
да Е.

И може ли
да бъде инак,
когато ден и нощ
товарите с насилие
душите си
и чакате товара ви
да се превърне
във крило
на волен дух!

Засявате с омраза
мъртвилото
на костите си чак
и чакате да жънете
любов!

Минирате с лъжи
платното на човешкия си път
и чакате
да стъпите
на истина!

Главявате слуги
послушни
от рождение до гроб

*и чакате
слугите ви
да станат господари
на света!*

*Със дим от лесни думи
продухвате
земя и небеса
и чакате
димът да стане дело!*

*Послушайте ме, смъртни,
където и да сте
във времето!
Безмерно Настояще
се движи и провихря
живота и смъртта ви.
Преодолейте го, веднъж
завинаги!
Преодолейте го,
за да се срещнете
с несрещаното
ДРУГО!*

*Защото участта ви,
кълна се във руините
на моя храм
във Делфи,
е ваше дело.*

Издание:

Автор: Добри Жотев

Заглавие: Делфийският оракул

Издание: първо

Издател: Български писател

Град на издателя: София

Година на издаване: 1983

Тип: стихосбирка

Националност: българска

Излязла от печат: 15.VI.1983

Редактор: Надя Кехлибарева

Художествен редактор: Кирил Гогов

Технически редактор: Любен Петров

Рецензент: Иван Поливанов

Художник: Васил Инджев

Коректор: Добрина Имова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/14730>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.